

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2002 rd

Regeringens proposition om godkännande av återkallandet av reservationerna till europeiska konventionen om utlämning för brott och europeiska konventionen om bekämpande av terrorism samt med förslag till lag om ändring av lagen om utlämning för brott

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 28 november 2001 en proposition om godkännande av återkallandet av reservationerna till europeiska konventionen om utlämning för brott och europeiska konventionen om bekämpande av terrorism samt med förslag till lag om ändring av lagen om utlämning för brott (RP 209/2001 rd) till lagutskottet för beredning.

Utlåtande

På begäran av lagutskottet har grundlagsutskottet lämnat utlåtande (GrUU 61/2001 rd) om propositionen. Utlåtandet ingår som bilaga till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningssekreterare Kaija Suvanto, utrikesministeriet
- lagstiftningsrådet Tanja Innanen, justitieministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner att de reservationer återtas som gjorts till Europarådets europeiska konventionen om utlämning för brott från 1957 respektive Europarådets europeiska konvention om bekämpande av terrorism från 1977. Samtidigt föreslås att lagen om utlämning för brott bli ändrad.

Finland har lämnat in en reservation till artikel 2.1 i europeiska konventionen om utlämning för brott. Reservationen gäller längden på det straff som kan följa på det brott för vilket utlämning sker och minimilängden på det straff som inte avtjänats. Att reservationen angående läng-

den på straff kan återkallas beror på att en ändring av 4 § lagen om utlämning för brott trädde i kraft 1999. Reservationen angående minimilängden på ett straff som inte har avtjänats kan återkallas, om 4 § 4 mom. ändras.

När Finland godkände europeiska konventionen om bekämpande av terrorism lämnade det samtidigt in en reservation till artikel 1, eftersom lagen om utlämning för brott tillät prövning av om ett brott är av politisk natur. Det har blivit aktuellt att återkalla reservationen dels till följd av den ändring av 6 § lagen om utlämning för brott som trädde i kraft 1999, dels med hänsyn

till att det inte är ändamålsenligt att ha kvar reservationen i förhållande till de konventionsparter som inte är medlemmar i Europeiska unionen.

Att reservationerna återkallas inverkar inte på andra lagstadgade hinder för utlämning eller på de villkor för utlämning som anges i bl.a. lagen om utlämning för brott. Propositionen har t.ex.

inga konsekvenser för förbudet mot utlämning till ett land med dödsstraff.

Återkallandet av reservationerna träder i kraft när depositarien har underrättats. I propositionen ingår ett förslag till lag om ändring av lagen om utlämning för brott. Avsikten är att lagen skall träda i kraft omedelbart efter att den har antagits och blivit stadfäst.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Vid tillträdet till Europarådets europeiska konvention från 1957 om utlämning för brott lämnade Finland in en reservation till artikel 2.1 och till artikel 1 i europeiska konventionen från 1977 om bekämpande av terrorism. I propositionen föreslår regeringen att reservationerna skall återkallas. Utskottet finner propositionen nödvändig och tillstyrker lagförslaget med ändringarna nedan.

Återkallande av reservationerna

Reservationerna till konventionen om utlämning för brott respektive konventionen om bekämpande av terrorism gäller villkoren för utlämning för brott.

I 9 § 3 mom. grundlagen föreskrivs att finska medborgare inte får utlämnas till ett annat land mot sin vilja. I 4 mom. ingår ett förbud mot att utlämna en utlämning, om han eller hon till följd av detta riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet. Enligt 2 § i lagen om utlämning för brott får en finsk medborgare inte utlämnas. Enligt 2 mom. kan en finsk medborgare utlämnas för lagföring till en medlemsstat i Europeiska unionen. Men en finsk medborgare får inte utlämnas för politiska brott. Enligt 6 § 1 mom. får inte heller en person som inte är finsk medborgare utlämnas för politiska brott till en medlemsstat i Europeiska unionen. I 7 § finns ett förbud mot utlämning om det finns risk för att den som begärs utlämnad på grund av ras, nationalitet, religion, politisk uppfattning eller tillhörighet till viss sam-

hällsgrupp eller till följd av politiska förhållanden kan bli utsatt för förföljelse riktad mot hans eller hennes liv eller frihet eller för någon annan förföljelse. I 8 § föreskrivs att utlämning inte får ske om den på grund av personens ålder, hälsotillstånd eller övriga personliga förhållanden eller på grund av särskilda omständigheter av humanitära skäl vore oskälig. Regeringen föreslår inga ändringar i dessa bestämmelser.

Reservationen till europeiska konventionen om utlämning för brott gäller längden på det straff som inte har avtjänats. Principiellt sett är reservationen inte betydelsefull. Enligt reservationen till den europeiska konventionen om bekämpande av terrorism kan Finland vägra utlämna någon för ett politiskt brott. När reservationen återkallas kommer de gärningar som avses i konventionen inte att klassificeras som politiska i relation till konventionsstaterna, som alla är medlemmar i Europarådet.

Grundlagsutskottet bedömer propositionen bl.a. med avseende på 9 § grundlagen. Det påverkar inte finska medborgares rättsliga ställning att reservationerna återkallas, påpekar grundlagsutskottet. Förslagen medför därför inga problem med avseende på 9 § 3 mom. grundlagen, säger grundlagsutskottet. Konventionerna förpliktar inte Finland att lämna ut personer till länder där de hotas av dödsstraff, tortyr eller annan behandling som kränker människovärdet. Vid utlämningar är personerna också skyddade av bestämmelserna i 7 och 8 § lagen om utlämning för brott, där det föreskrivs när Finland kan vägra utlämna någon. Med avseende på 9 § 4 mom. grundlagen är det enligt grund-

lagsutskottet därför inget problem att reservationerna återkallas.

Förslaget till lag om ikraftträdande

Syftet med den föreslagna ändringen av 4 § 4 mom. lagen om utlämning för brott är att reservationen till artikel 2.1 i konventionen om utlämning för brott skall kunna återkallas. Lagförslaget syftar till att i materiellt hänseende sätta i kraft en internationell förpliktelse. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att det bör framgå av lagen att den gäller ikraftträdande av en internationell förpliktelse. Därför föreslår lagsutskottet att lagen om ikraftträdande kompletteras med ett moment om detta.

Förslag till beslut

På grundval av det ovanstående föreslår lagsutskottet vördsamt

att riksdagen godkänner återkallandet av reservationen till artikel 2.1 i euro-

peiska konventionen om utlämning för brott, som ingicks i Paris den 13 december 1957, och reservationen till artikel 1 i europeiska konventionen om bekämpande av terrorism, som ingicks i Strasbourg den 27 januari 1977 och

att lagförslaget i övrigt godkänns i enlighet med propositionen men att ikraftträdelsebestämmelsen ändras enligt följande:

Ikraftträdelsebestämmelsen

Syftet med denna lag är att sätta i kraft artikel 2.1 i europeiska konventionen om utlämning för brott (FördrS 32—33/1971) sådan Finland har förbundit sig till den. (Nytt)

(2 mom. som 1 mom. i RP).

Helsingfors den 12 februari 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Annika Lapintie /vänst
Paula Lehtomäki /cent

Kari Myllyniemi /cent
Susanna Rahkonen /sd
Mauri Salo /cent
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml
Lasse Virén /saml
ers. Pertti Turtiainen /vänst.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Timo Tuovinen.

RESERVATION

Motivering

Regeringen föreslår att riksdagen skall ge sitt samtycke till att reservationerna till två internationella konventioner återkallas. Det är inget problem att återkalla den första reservationen, alltså den till artikel 2 i konventionen om utlämning för brott. Det finns heller ingenting som hindrar att 4 § 4 mom. och ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om utlämning för brott ändras.

Dessutom föreslår regeringen att reservationen till artikel 1 i europeiska konventionen om bekämpande av terrorism skall återkallas. Reservationen innebär att Finland inte är skyldigt att utlämna en person till en annan stat när det gäller politiska brott. Men det har inte framgått vare sig av propositionen eller utfrågningen av de sakkunniga när ett brott kan klassas som politiskt. Ingen har någonsin kunnat komma med en definition. Därför finns det inget annat råd än att politiskt definiera ett politiskt brott. I den gällande lagen om utlämning för brott ingår ett förbud i 6 § mot att utlämna någon för politiskt brott. Paragrafen och konventionen om bekämpande av terrorism kommer således att strida mot varandra om reservationen återkallas.

Vid utfrågningen av de sakkunniga påpekade en företrädare för utrikesministeriet att ett återkallande av reservationen kommer att begränsa

Finlands prövningsmöjligheter i relation till en konventionsstat vid tolkningen av om en gärning vid en begäran om utlämning skall klassificeras som politiskt brott eller inte. I relation till andra än konventionsstaterna gäller bestämmelserna i 6 § lagen om utlämning för brott.

Som det ser ut nu har det inte anförts några särskilda skäl eller behov för att återkalla reservationen till artikel 1 i europeiska konventionen om bekämpande av terrorism. Dessutom uppstår det ett otydligt förhållande när reservationen återkallas. Av dessa skäl är det befogat att ha kvar reservationen trots förslagen i propositionen och betänkandet från lagutskottet. På så sätt ges myndigheterna i Finland prövningsrätt i fråga om diffusa politiska brott. Detta ligger helt och hållet i linje med vår utrikespolitik.

Förslag

På grundval av det ovanstående föreslår vi

att riksdagen godkänner återkallandet av reservationen till artikel 2.1 i europeiska konventionen om utlämning för brott, som ingicks i Paris den 13 december 1957 (utesl.) och

att lagförslaget godkänns i enlighet med betänkandet från lagutskottet.

Helsingfors den 12 februari 2002

Toimi Kankaanniemi /kd
Sulo Aittoniemi /alk